

LIKABEHANDLINGSPLAN

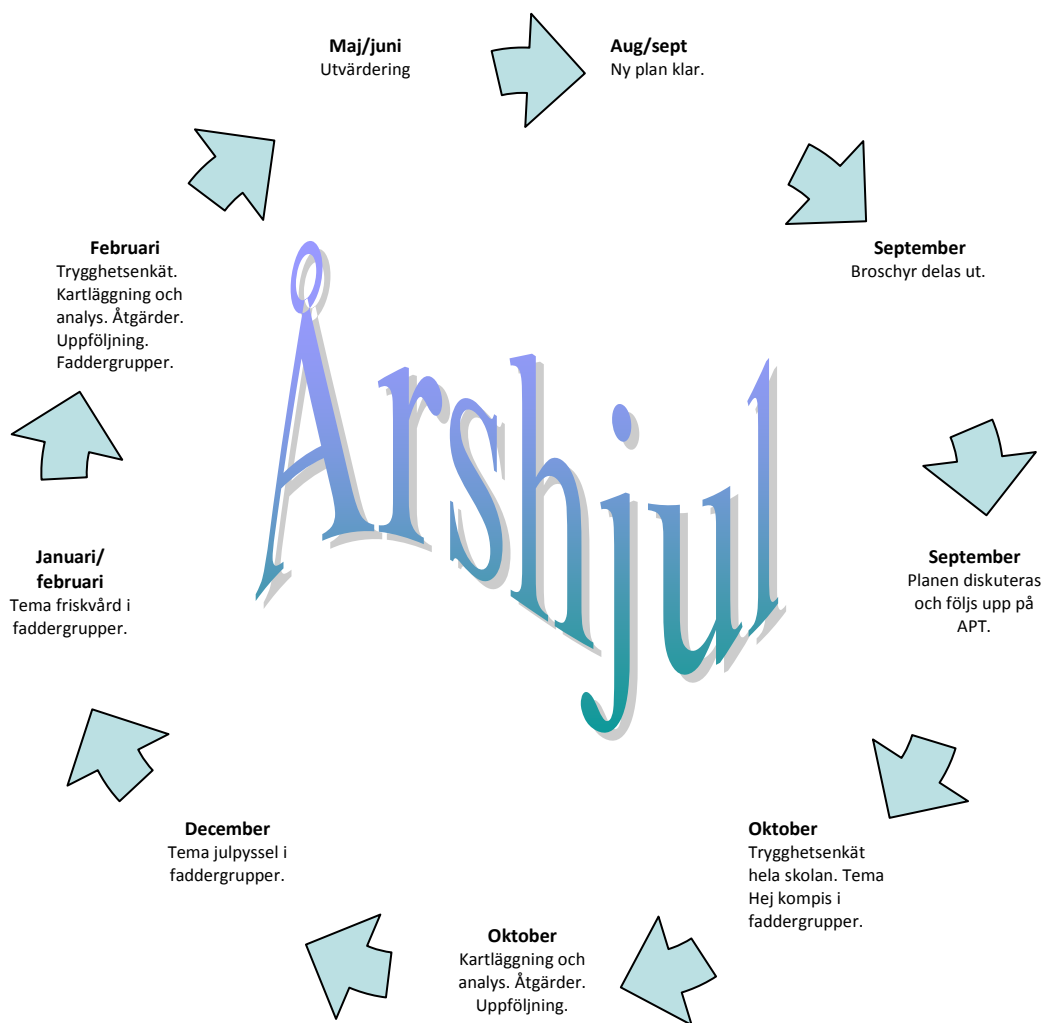
ÅRLIG PLAN

Österängens skolområde

Förskoleklass, fritidshem, grundsärskola åk 1-6 och
grundskola åk 1-6

Läsåret 1718

Rev 170621

Årshjul

Åtgärd	Ca vecka
Ny plan	32
Trygghetsteam	38
Trygghetsteam + initiera kartläggning	43
Trygghetsteam + analys kartläggning	48
Trygghetsteam	4
Trygghetsteam + initiera kartläggning	9
Trygghetsteam + analys kartläggning	14
Trygghetsteam	21
Utvärdering i kvalitetsarbetet	20 + 25

TILL DIG SOM ÄR ELEV

Om du någon gång blir utsatt för kränkande behandling, våld eller hot eller känner någon som är utsatt, ska du omedelbart kontakta en vuxen på skolan eller fritidshemmet som du känner förtroende för.

Detta gäller också om du känner dig diskriminerad på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

TILL DIG SOM ÄR VÅRDNADSHAVARE

Om du misstänker att ditt eller någon annans barn på skolan eller fritidshemmet utsätts för kränkande behandling eller negativ särbehandling så kontakta omedelbart personalen eller rektor.

Även om det är svårt att ta till sig om man misstänker att ens eget barn kränker andra så är det viktigt att du gör något åt det.

Vid sådana misstankar uppmanar vi dig som förälder att göra helt klart för barnet att du inte accepterar sådant beteende. Även i detta fall är det viktigt att kontakta personalen eller rektor.

Innehållsförteckning

1	Definitioner	6
2	Ansvar för planen	6
3	Vision	7
4	Medverkan/delaktighet	7
5	Förankring av planen i verksamheten	7
6	Målinriktat främjande arbete	8
6.1	Förskoleklass	9
6.2	Fritidshem	9-10
6.3	Grundskola åk F – 6	10
6.4	Grundsärskola åk 1-6	11
7	Kartläggning och nulägesanalys	12-14
8	Förebyggande arbete – mål och konkreta insatser	15-17
9	Åtgärder vid kränkande behandling	18-20
10	Ansvarsfördelning	21
10.1	Rektor	21
10.2	Personal	21
10.3	Elever	22
10.4	Vårdnadshavare/föräldrar	22
11	Kompetensutveckling	22
12	Uppföljning och utvärdering	22
13	Trygghetsteam	23

1. Definitioner

Likabehandlingsplan (diskrimineringslag 2008:567)

Åtgärder mot kränkande behandling (6 kap. skollag 2010:800)

Varje verksamhet ska ha en likabehandlingsplan. Syftet är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck samt förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Rätten till likabehandling är en grundläggande mänsklig rättighet. Det här står begreppen för:

Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och att det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det kallas **indirekt diskriminering**. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Trakasserier är en behandling som kränker en elevs värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna, det vill säga kön, funktionshinder, sexuell läggning, könsövergripande identitet eller uttryck, ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Annan kränkande behandling innebär en kränkning av elevs värdighet som saknar koppling till en diskrimineringsgrund. De kan vara:

- *fysiska* (slag eller knuffar)
- *verbala* (hot, svordomar, öknamn)
- *psykosociala* (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- *texter, bilder och sociala medier* (t ex texter, bilder, Facebook, sms, bloggar etc)

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av förälders sexuella läggning, funktionshinder etc.

Förbudet för skolpersonal att utsätta elever för kränkningar gäller inte tillrättavisning som är befogad för att upprätthålla ordning och god miljö, även om eleven kan uppleva tillrättavisningen kränkande.

2. Ansvar för planen

Skolområdets rektor tillsammans med trygghetsteamet ansvarar för denna plan.

3. Vision

På Österängens skolområde har skolläring och personal nolltolerans när det gäller alla former av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.

På vårt skolområde ska alla barn och elever känna trygghet och trivsel med personal och kamrater och accepteras för den man är. Vi arbetar för ett tillåtande klimat som präglas av öppenhet, inflytande och respekt för varandra.

Vår skolmiljö ska ge förutsättningar för att barnen med glädje kommer till skolan.

4. Medverkan/delaktighet

Alla på Österängens skolområde har varit delaktiga i att ta fram denna likabehandlingsplan. Eleverna har genom samtal, trygghetsenkäter och kartläggningstillfällen varit delaktiga för att fastställa målen för innevarande läsår. Vårdnadshavarna har haft möjlighet att delta i enkätundersökningar. Planen är därefter sammanställd i Trygghetsteamet efter att synpunkter inhämtats av arbetslagen, eleverna och vårdnadshavarna.

5. Förankring av planen i verksamheten

Rektor informerar all personal på APT i september efter att planen färdigställts.

Varje elevs vårdnadshavare ska informeras om innehållet i likabehandlingsplanen och kartläggningar vid föräldramöten och att den finns att hämta på skolans hemsida – ansvarig är pedagog för respektive elevgrupp. Informationsbroschyr delas ut på höstens föräldramöte.

Planen ska finnas tillgänglig på enhetens hemsida och i Vklass. Rektor ansvarar för att information läggs ut på hemsidan och i Vklass.

Alla elever och all personal ska känna till och följa ordningsreglerna för skolan. Klassläraren ansvarar för att likabehandlingsplanen liksom ordningsreglerna går igenom i klasserna varje terminsstart.

Elevernas delaktighet i utformningen sker genom de kartläggningar som genomförs under året, vid den årliga revideringen under ansvar av trygghetsteamet.

Rektor ansvarar för att områdesgruppen är delaktig i utformningen och informerad av den årliga likabehandlingsplanen.

6. Målinriktat främjande arbete

Vi ger barn och elever ett meningsfullt sammanhang i den dagliga verksamheten och skapar därmed glädje och delaktighet. Arbetet främjar lika rättigheter, vänskap och goda relationer mellan såväl barn-barn som barn-vuxna. På vår skola är alla barn allas barn. Vi samarbetar och har en respektfull dialog med vårdnadshavarna som en viktig del i det främjande arbetet.

Rektor ansvarar för att:

- All personal på enheten är goda förebilder.
- Personalen har en gemensam värdegrund.
- Personalen äter pedagogisk lunch.
- Åtgärderna utvärderas kontinuerligt under läsåret under ansvar av Trygghetsteamet.
- Samarbete (planerat) mellan skolans EHT och fritidsgården Birka.

Pedagogerna ansvarar för att:

- Klasserna har samarbetsövningar minst en gång i månaden, ibland över klassgränserna.
- Vi arbetar i mindre grupper när tillfälle ges.
- Vi genomför utvecklingssamtal minst 2 ggr/läsår där barn/elev, vårdnadshavare och personal fokuserar på barnets/elevens hela skoldag (skola + fritidshem).
- Vi arbetar för bra kontakter mellan hem och skola. Detta sker genom veckobrev, loggböcker, mailkontakt, telefonkontakt och möten på skolan.
- Trygghetsenkät samt kartläggning via "husmodellen" genomförs i oktober och mars varje år.
- Friluftsf- och temadagar genomförs i tvärgrupper/faddergrupper mellan åldersgrupperna F-6 i både grundskolan och grundsärskolan 2-3 gånger/termin.
- Vi har samverkan mellan skola, förskola och sarskola 1-2 gånger/termin.
- Åtgärderna utvärderas kontinuerligt under läsåret under ansvar av trygghetsteamet – som i sin tur utvärderar mot elever och vårdnadshavare.

Vaktmästaren ansvarar för att:

- Klotter avlägsnas så fort som möjligt.
- Tidigt få stopp på fortsatt klotter.
- Åtgärderna utvärderas kontinuerligt på möten med serviceteam, där vaktmästare och personal från städ ingår.

6.1 Förskoleklass

Individnivå

Vi anser att ett nära samarbete med vårdnadshavarna är viktigt. Detta skapar vi genom:

- Att vi har daglig tamburkontakt, föräldramöten och utvecklingssamtal.
- Att vi tar kontakt i både positiva och negativa frågor och uppmuntrar vårdnadshavarna att göra detsamma.

Gruppnivå

- Vi är närvarande och tillgängliga för barnen under hela dagen.
- Vi är positiva förebilder och visar glädje och entusiasm i det dagliga mötet med barnen.
- Vi uppmuntrar, berömmar och bekräftar barnen för att stärka deras självbild och motverka trakasserier pga av kön etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder och könsöverskridande identitet.
- Vi stimulerar barnens fantasi och förmåga till empati.
- Vi låter barnen leva sig in i andra människors känslor. Detta gör vi genom samtal, lek, sagor och andra aktiviteter t ex fadderverksamhet.
- Vi observerar varje barn och anpassar lek och arbetssituationerna så att varje barn får en chans att utvecklas och stärka sin sociala förmåga.
- Vi använder oss av ett normkritiskt förhållningssätt genom att välja och kritiskt granska t ex litteratur, läromedel.

Vid inskolning på förskoleklassen:

- Skickas ett brev "Välkommen till förskoleklassen".
- Bjuds vårdnadshavarna in till skolan för att se lokaler och utemiljö.
- Kommer vi, vid inskolningssamtalet, tillsammans med vårdnadshavarna överens om hur vi skapar de bästa förutsättningarna för barnens utveckling.

6.2 Fritidshem

Individnivå

- Enskilda samtal.
- Föräldrasamtal.
- Utvecklingssamtal 2 ggr/år i F-1, 1 ggr/år i åk 2-3 och vid behov åk 4-6.
- Vi genomför trygghetsenkät 2 ggr/år.

Gruppnivå

- Vi uppmuntrar, berömmar och bekräftar barnen för att stärka deras självbild och motverka trakasserier pga. kön etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder och könsöverskridande identitet.
- Vi har aktiviteter och samtal i pojk- och flickgrupper.
- Vi uppmärksammar eventuella konflikter direkt.
- Vi använder olika former av lek och aktiviteter för att träna det sociala samspelet.

- Fritidsråd där elevernas synpunkter tas tillvara och deras ansvarstagande tränas.
- Valbara aktiviteter efter elevernas önskemål och ålder för att träna självkänsla och ansvarstagande

6.3 Grundskola åk 1 - 6

Individnivå

- Enskilda samtal, utvecklingssamtal och föräldrasamtal.
- Varje elev ska vara en positiv förebild, en bra kamrat som ser, bryr sig om och uppmärksammar om någon verkar utanför eller ensam. Den som ser att någon blir retad eller på annat sätt illa behandlad ska genast berätta det för en vuxen. Alla ska följa skolans ordningsregler.

Gruppenivå

- Vi uppmuntrar, berömmar och bekräftar barnen för att stärka deras självbild.
- Vi har regelbundna klassråd, elevråd och matråd.
- Vi har klassdiskussioner angående skolans ordningsregler. Varje regel uppmärksammas under en tvåveckorsperiod under höstterminen (pedagogerna ansvarar).
- Alla elever är goda förebilder och tar ansvar för varandra genom att vara justa kompisar.
- Vi har faddergrupper F-6. På Österängsskolan är eleverna indelade i faddergrupper, där varje grupp består av elever från förskoleklass till åk 6. Grupperna träffas några tillfällen/termin och gör aktiviteter tillsammans.
- Vi uppmärksammar eventuella konflikter direkt (all personal ansvarar).

Verksamhetsnivå

- Information av rektor, under höstterminen, till alla klasser om att trakasserier och annan kränkande behandling enligt lag är förbjudet.
- Elevhälsoteamet, som består av rektor, specialpedagog, speciallärare, kurator och skolsköterska, sammanträder varje. Vid behov deltar skolläkare och skolpsykolog.
- FN-dagen och barnkonventionen uppmärksammas.
- Rasttillsyn. Vuxna bär röda jackor/gula västar.
- Morgontillsyn kl. 07.45-08.00.
- Trygghetsenkät genomförs 2 ggr/år (rektor ansvarar).
- Trygghetsenkäten presenteras och följs upp i personalgruppen och klasserna.

6.4 Grundsärskola åk 1 - 6

Gruppnivå

- Vårt mål är att ha ett *"jag-stärkande"* arbetssätt och att alla på Österängsskolan ska behandlas med respekt. För att uppnå detta så diskuterar vi personalens förhållningssätt till eleverna på personalkonferenser.
- Vi vill ge eleverna utrymme att pröva och utveckla sina förmågor och sina intressen oberoende av kön.
- Vi arbetar för att vår skola ska bli en social och kulturell mötesplats, oberoende av religion, genom att vi uppmärksammar de olika religioner som finns representerade i vår elevgrupp.
- Vi arbetar aktivt för att stärka varje människas egenvärde genom att sträva efter en accepterande och positiv atmosfär.

7. Kartläggning och nulägesanalys

För att identifiera aktuella problemområden har en kartläggning av hur barnen/eleverna uppfattar sin arbetsmiljö genomförts. I kartläggningen har vi använt och utgått från husmodellen, som vi anpassat till vår skola och utgått från såväl ute- som inomhusmiljön och brett eleverna uppge var de upplever sig otrygga eller rädda samt berätta vad det är som händer på de angivna platserna. Utifrån det insamlade materialet har en sammanställning gjorts och problemområden identifierats för de olika verksamheterna och därefter har mål satts.

Förskoleklass

Barnen i den förskoleklass vi har nu har ett stort behov av strukturer som förhindrar och förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier. Vi arbetar ständigt med att barnen ska ta ansvar för sina handlingar, oavsett vem som började, och vad man säger. För att komma till rätta med detta har vi samtal, observationer, samtal med vårdnadshavare. Vi är tydliga med att tala om för barnen att vi vuxna samtalar och informerar deras vårdnadshavare om vad som händer under hela dagen i skolan.

Vårt mål är att alla barn ska kunna stå för vad de har gjort eller sagt för att komma vidare och hitta strategier för att förebygga kränkningar mm. Tätare mellan samtalen mellan lärare och vårdnadshavare för att stävja konflikter och andra bekymmer som kan uppstå.

Fritidshem

Genomför kontinuerliga observationer i barngruppen – daglig avstämning sker mellan pedagogerna. Vi använder oss av värderingsövningar, styrda aktiviteter där vi lärare styr innehållet och även vilka elever som ska arbeta tillsammans. Vi utövar olika samarbetsövningar vilket i sin tur ökar förmågan till samarbete.

Grundskola åk 1-6

Kartläggningen sker genom enkäter, trygghetskartor inne och ute i september och februari, observationer, intervjuer och samtal. Vi tar upp det som en obligatorisk punkt i samband med utvecklingssamtalet. Trygghetsteamet tar upp observerade händelser och problem kontinuerligt.

Vid incidenter dokumenteras. Kommunikation med vårdnadshavare ska alltid ske skyndsamt. Vid varje läsårsstart går vi igenom var skolgårdens gränser går och att man inte får lämna skolans område. Vi har tillsammans gjort planerade åtgärder utifrån likabehandlingsplanen för bättre tillsyn över skolgården och omklädningsrummen i idrotten.

Det finns alltid 2-4 vuxna som rastvaktar. Rastvakter informerar andra lärare om läget kring eleverna efter varje rast om något har inträffat. Vi lägger stor vikt på elevernas egna upplevelser. Det finns organiserad rastverksamhet under flera av veckans raster. Årskurs 6 ordnar rastaktiviteter för de yngre eleverna under en period varje termin.

Grundsärskola åk 1-6

Vid självständighetsträning kan det finnas risk för kränkande behandling i korridoren och skolgården, därför behöver våra elever mer tillsyn och stöttning av personalen.

Våra presentationer hos förskoleklassen har varit positivt. Förskoleklassens besök hos oss har också varit positivt. Däremot har integrationen av vissa elever mot grundskolan fått stå tillbaka pga. lägre personaltäthet och att en elev inte mådde väl.

Vi arbetar aktivt med att se varje barn alla dagar. Eleverna får utrymme och möjlighet att pröva och utveckla sina förmågor oberoende av kön.

Personalen fungerar som förebilder för eleverna, visar och vägleder efter skolans mål. Personalen ska möta alla elever efter deras förutsättningar och unika behov. Det är viktigt att ha en bra stämning i klassrummet för att eleverna känner av det.

Det är viktigt med en hög personaltäthet för att kunna jobba mycket individuellt och undvika stress i arbetet. Svårt att organisera användandet av personalresurserna så att det blir optimalt.

Delaktighet

Utifrån ovanstående metoder finns delaktighet med för elever, vårdnadshavare och ansvariga pedagoger för varje elevgrupp i åk F-6.

Resultat och analys

Åtgärder vidtas skyndsamt utifrån resultat och analys av aktuell händelse. Trygghetsteamet utvärderar kontinuerligt risker och åtgärder utifrån planerade tider i konferensschema. Åtgärder kring elever som är utsatta för risker diskuteras med trygghetsteam och skolledning som en stående punkt vid möten.

Rektor sammanställer resultat för enkäter och kartläggningar som underlag för förebyggande arbete det kommande året.

HT16

ANALYS ENKÄTER + HUSMODELL

Fritidshem

Otrygg bland gungorna, fotbollsplanen och busken vid träslöjden. Rummet längst in. Några elever omnämns som skapar lite otrygghet.

Förskoleklass

Lite rädda vid dungen bortom gungorna. Träden vid husen och bakom gymnasalen. Källartrappan vid gymnasalen. Fotbollsplanen (om ingen vuxen är där). Stökigt på toaletterna. Rädda när de inte ser någon vuxen. Rörigt i korridoren.

Åk 1

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Vissa elever känner sig lite osäkra i omklädningsrummen och fotbollsplanen. Även i korridorer. Reglerna i KING följs inte.

Åk 2

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Lite tid för att äta i matsalen. Hög ljudnivå. Vissa elever känner sig lite osäkra på fotbollsplanen hårda tacklingar, fula ord).

Åk 3

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Behov av vuxenstöd på rasterna. Träna på att vara publik.

Åk 4

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Vissa elever pekas ut att de kränker andra elever. Lås till toaletterna kan gå i baklås (läskigt). Vuxna efterfrågas i omklädningsrummen.

Åk 5

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Ställen som omnämns som lite läskiga är lilla gården, toaletter och gymnasalen. Det har startats tjej- och killgrupp.

Åk 6

Över lag känner sig eleverna trygga i skolan. Det har framkommit namn på elever som utsätter och namn på elever som blir utsatta.

Särskola åk 1-6

Fotbollsplanen, yngre elever kan utsätta våra elever mer än de äldre. I korridoren till och från matsalen där elever viker undan eller gör sig roliga över våra elever (ibland).

Hög ljudnivå i korridorerna, kan påverka våra elever. I klassrummet mellan våra elever, måste vara uppmärksam. Matsalen. När vår ytterdörr på särskolan inte är stängd. Viktigt att vi gör en informationsrunda i F-2 eftersom vi inte gjorde det förra året.

VT17

ANALYS ENKÄTER + HUSMODELL

Fritidshem Jupiter

Överlag bra. Otrygghet på fotbollsplanen – åtgärd att skilja eleverna åt (åk 2 och 3). Sista rummet har alltid öppen dörr och det får vara max fyra elever i taget. Kompistema. Personalen märker att eleverna vill vara kvar på fritidshemmet.

Fritidshem Galaxen

Eleverna känner lite otrygghet vid området kring grinden/staketet till lilla gården pga dålig sikt. Många elever är lite rädda på fotbollsplanen pga hårda tacklingar. Vägen mellan åk 1 och fritidshemmet känns lite oroligt. Eleverna passerar många äldre barn.

Förskoleklass

Överlag bra. Eleverna vill vara kvar på fritidshemmet. Någon elev blev rädd när eleven blev inlåst i en toalett.

Åk 1

Överlag bra. Eleverna vill vara kvar på fritidshemmet. Korridoren hög ljudnivå. Uppdelning vid fotbollsplanen mellan åk 1-3.

Åk 2

Överlag bra. Otrygga pga äckliga omklädningsrum. WC luktar illa utanför åk 2. Hög ljudnivå i matsalen (som eleverna själva bidrar med).

Åk 3

Överlag bra. Otrygga pga äckliga omklädningsrum. Eleverna mer medvetna om konflikter. Fotbollsplanen lite otrygg. Hårt spel.

Åk 4

Överlag bra. Vissa elever pekats ut att de kränker andra elever. Otrygga pga äckliga omklädningsrum. Ofräscha toaletter.

Åk 5

Överlag bra. Otrygga pga äckliga omklädningsrum. Två elever uppger att de skolkat enstaka gång.

Åk 6

Överlag bra. En elev uppger att den skolkat enstaka gång pga att skolan är tråkig.

Särskola åk 1-6

Informations till åk F-2 har fungerat bra. Eleverna inbjuds till lek. Hög ljudnivå i matsalen och i korridoren.

8. Förebyggande arbete – mål och konkreta insatser

HT16

ÅTGÄRDER

- Särskolan besöker åk F-2
Har genomförts med gott resultat. Många elever är nyfikna på grundsärskolans elever.
- Ny lekmiljö i förskoleklass
Det har köpts in nytt pedagogiskt material.
- De vuxna har alltid på sig västar och röda jackor
Vi har många vuxna ute på rasterna, även innan skolan startar.
- Ta bort dörren till sista rummet på fritidshemmet
Dörren är borttagen och vi kan konstatera färre konflikter.
- Program: vänner på onsdagar på fritidshemmet
Värdefullt arbete som mynnade ut i en film gjord av elever för elever.
- Snabb hantering vid kränkande behandling
Utvärdering visar att vi är snabba på att hantera kränkningar. Alla barn är allas barn.
- Fortsätta med omfattande rastverksamhet
Lärarna fritidshem har under 1617 haft periodvis en omfattande rastaktivitet.
- Många rastvärdar ute på rasterna
Vi har många vuxna ute på rasterna, även innan skolan startar.
- Alltid minst en vuxen vid fotbollsplanen
Vi har alltid minst en vuxen vid fotbollsplanen.
- Tydliga regler för fotboll och King samt hur man delar upp i lag
Elevrådet har beslutat om nya gemensamma regler.
- Uppdelning 1-3 och 4-6 på rasterna
Framgångrik uppdelning med färre konflikter. Fortsätter detta arbete även under 1718.
- Vuxna i omklädningsrummen
Det finns vuxna i omklädningsrummen i F-3 eller vid behov.
- Tjej- och killgrupp
Det genomfördes gruppsamtal med kurator och skolsköteska i ett antal klasser.

HUR BLEV DET

- Utvärdering av åtgärder sker under VT17 när en ny kartläggning ska göras.
- Se utvärdering ovan i kursiv stil.

VT17

ÅTGÄRDER

- Särskolan fortsätter besöka åk F-2 till HT17
- Jour i särskolan? Tas upp i elevrådet
- Bildprojekt som förslag mellan grundskolans och särskolans elever
- Alltid minst en vuxen vid fotbollsplanen
- Rastverksamhet
- Många rastvärdar ute på rasterna
- De vuxna har alltid på sig västar och röda jackor
- Snabb hantering vid kränkande behandling
- Uppdelning av årskurserna på rasterna

HUR BLEV DET

- Utvärdering av åtgärder sker under HT17 när en ny kartläggning ska göras.

Allmänt förebyggande arbete i den dagliga verksamheten

Pojkar och flickors lika värde – kön

- Vi har lekmaterial både inne och ute som stimulerar både flickor och pojkar.
- Vi behandlar pojkar och flickor likvärdigt och försöker ge dem lika stort utrymme i skolan. Arbetslaget ansvarar.
- Vi erbjuder samma material till flickor och pojkar.
- Flickor och pojkar ges möjligheter till lek på lika villkor.

- Det ska alltid finnas minst en vuxen ute.
- Uppföljning görs genom intervjufrågor och observationer som vi gör själva.

Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

- De önskemål som föräldrarna har om specialkost av religiösa skäl tillgodoses. Arbetslaget och köket ansvarar.
- Vi informerar oss tidigt om vad barnen har för kulturell bakgrund och religion. Vi försöker få en balans på grupperna vid gruppindelning så att barn från olika kulturer blandas. Vi uppmuntrar till modersmålsundervisning och att modersmålet talas hemma. Föräldrar och arbetslag ansvarar.
- Eftersom vi har elever från många olika kulturer, har vi ofta diskussioner om religioner och etnisk tillhörighet. Vi lär av varandra. Vi har en bra dialog med våra modersmåls lärare om våra elever. Modersmållärare och arbetslag ansvarar.

Funktionshinder

- Vi har samarbete med resursteam, barnhabilitering, psykolog, specialpedagog och vårdnadshavare under hela året (arbetslaget ansvarar).
- Skapa en miljö som tilltalar barns olika behov. Detta sker i samråd med förskoleklasspersonal och med rektor.
- Vi tillrättalägger undervisningen så att elevens starka sidor uppmuntras (arbetslaget ansvarar).
- För att förebygga kränkande behandling finns särskolans personal alltid nära eleverna. Vi bemöter frågor och reaktioner och kommentarer på ett naturligt sätt i uppkomna situationer.
- Vi har haft samarbete med grundskolan där personal och elever har presenterat särskolan, dess elever och personal. Dessa möten har ökat förståelsen och acceptansen för våra elever ifrån grundsärskolan. Vi riktar in oss på förskoleklassen. Vi visar bildspel gruppvis under höstterminen (lärarna på särskolan ansvarar). Övriga klasser i grundskolan får efterfråga information från särskolan vid behov.
- Förskoleklassen bjuds in att delta i våra samlingar och visas runt i lokalerna.
- Vi kommer att samarbeta med grundskolan under läsåret.
- Vi har gemensam matsal.
- Vi deltar i gemensamma aktiviteter t ex nobelfest, friluftsdagar, luciafirande etc.
- Särskolans elever deltar tillsammans med grundskoleelever i skolans verksamhet utifrån varje elevs förutsättningar och behov.

Sexuell läggning

- Visa på en professionell fördomsfrihet, under hela året (personalen ansvarar).
- Pojkar och flickor ges lika stort utrymme i verksamheten. Alla ska våga synas och höras genom ett tillåtande klimat (arbetslaget ansvarar).
- Vi behandlar pojkar och flickor på samma sätt och försöker ge dem lika stort utrymme i skolan. Tiderna på fotbolls- och bandyplanerna är uppdelade för årskurser (elevrådet ansvarar).
- Vi talar med respekt om allas föräldrar.

Ålder

- Vi utformar verksamheten efter barnens ålder men tar även hänsyn till deras personliga utveckling och intresse (arbetslagen ansvarar).

Könsöverskridande identitet eller uttryck

- Vi utgår ifrån Lgr 11 i vårt arbete med värdegrunderna och visar på en professionell fördomsfrihet.
- Barnen får i leken möjligheter att gå in i olika roller efter egna önskemål och intressen.
- Vi låter elever känna sig uppskattade och betydelsefulla som de är och att de får möjlighet att leva ut och uttrycka sina känslor (arbetslaget ansvarar).

Kränkande behandling

- Personalen agerar genom samtal med barn och vårdnadshavare. I klasserna arbetar vi med samarbetsövningar för att förebygga kränkande behandling.
- Vi diskuterar direkt för att hitta lösningar, vi pratar ibland med hela gruppen för att hitta en lösning. Om det inte blir förbättring blir det samtal med vårdnadshavare.
- Vi har tydliga ordningsregler och konsekvenser. Vi är alltid 2-4 vuxna ute på rasterna.
- Vi pratar om skolans ordningsregler mot kränkande behandling som barnen och deras vårdnadshavare får ta del av (arbetslaget och rektor ansvarar).
- Vi försöker ge barnen strategier för att kunna lösa konflikter. Om eleverna inte kan lösa konflikter på egen hand så hjälper lärarna dem. Vid upprepad eller allvarlig kränkande behandling kontaktas vårdnadshavare. Personalen cirkulerar kring barnen.
- Varje vecka görs olika typer av samarbetsövningar för att förebygga olika typer av kränkande behandling.
- Vi diskuterar och ger barnen alternativa lösningar vid konfliktsituationer. Pedagog ansvarar.
- Vi tillåter inte fula ord eller fysiskt våld.
- Vi har tydliga ordningsregler med åtföljande konsekvenser. Det finns utarbetade rutiner och en organisation för att så snabbt som möjligt få stopp på eventuell kränkande behandling (arbetslaget och rektor ansvarar).

9. Åtgärder vid kränkande behandling

- Alla vuxna reagerar och ingriper genast när trakasserier eller annan kränkning sker.
- Mindre konflikter eller kränkningar löses med tillsägelse eller samtal. Vuxen som uppmärksammat händelsen ansvarar för att arbetslaget informeras. Dokumentation påbörjas på kommunikationsblanketten. Vårdnadshavare kontaktas skyndsamt.
- Vid kränkningar/trakasserier ska rektor underrättas. Rektor anmäler kränkning till huvudmannen.
- Arbetslaget ansvarar för vidare åtgärder och samtal om behov finns. Dokumentation på kommunikationsblankett fortsätter. Efter uppföljning och när ärendet anses avslutat lämnas kommunikationsblanketten till rektor.
- Om trakasserier eller annan kränkande behandling upprepas trots åtgärder i arbetslaget lämnas rapport till rektor.
- Personal samtalar med berörda barn för att belysa vad som inträffat och utreda orsaken. Ansvarig pedagog dokumenterar på anvisad kommunikationsblankett samt kontaktar och samråder med vårdnadshavarna. Dokumentation förvaras i elevakt.
- Uppföljningssamtal med berörda elever sker efter en vecka och mer tid vid behov. Samtalen dokumenteras.
- Vid behov sker ytterligare uppföljningssamtal för att försäkra oss om att kränkningarna upphört.
- Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa underrättar rektor arbetsmiljöverket. Det gäller även händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Åtgärder när vuxen kränker barn eller annan vuxen

- Om en vuxen kränker eller diskriminerar en elev eller vuxen ansvarar rektorn för utredningen, dokumenterar skriftligt, gör anmälan till huvudmannen samt vidtar åtgärder. Det är alla medarbetarnas ansvar att omgående meddela rektor om sådant skett.

Rutiner för uppföljning

- Uppföljning sker efter en månad för att försäkra oss om att kränkningarna upphört. Viktigt att samråda med den utsatta eleven. Rektor ansvarar.

Åtgärder om trakasserier eller annan kränkning inte upphör

- Rektor kallar till konferens med berörda vårdnadshavare, (elev), EHT och pedagoger.
- Om elevens behov av stöd inte kan tillgodoses, trots olika former av anpassningar, görs en utredning. Förändringar på grupp- och organisationsnivå övervägs.
- I akuta lägen kan elever säras och placeras i olika grupper. Elever och vårdnadshavare informeras om åtgärden och skälen till denna. Konsekvensbeskrivning finns på skolan och är förankrad med berörda elever och vårdnadshavare.

Exempel på arbetsgång

- Vad har hänt? Samla information och dokumentation om vad som hänt. Både från den som är utsatt för kränkande behandling och den/de som kränkt?
- Enskilt samtal med det utsatta barnet.

Innehåll i samtalet

- Vad har hänt?
- Hur ofta?
- Hur länge?
- Vilka är de inblandade?
- Enskilt samtal med de kränkande inblandade.

Innehåll i samtalet

- Tala om vad du vet.
- Tala om att skolan inte accepterar kränkande behandling.
- Vad kan du göra för att inte kränka någon igen?
- Ta svaren på allvar och dokumentera.
- Vårdnadshavarna till de inblandade skall kontaktas skyndsamt.

Vårdnadshavare kallas till skolan om situationen inte förbättras. Skolan delger vad man kommit fram till och eventuella åtgärder i fortsättningen. Samtal med vårdnadshavare är viktigt för att kunna ge stöd och hjälp. Samtalen ska framföras objektivt.

Kontinuerlig uppföljning och dokumentation sker till dess att problemet är löst.

De närmaste veckorna har man de inblandade under uppsikt. Därefter har vi ett uppföljningssamtal med de inblandade och eventuella nya åtgärdsförslag skrivs ner och följs upp två veckor senare.

Stöd till den kränkta eleven

För att återfå sin självkänsla är det mycket viktigt att vid behov få stödsamtal hos skolsköterska/skolkurator parallellt med att läraren försöker stärka barnets status i gruppen.

Stöd till den som kränkt

Viktigt med stöd för att barnet ska komma ur sin roll. En kränkning kan vara ett rop på att något annat är fel. Detta genomförs av ansvariga pedagoger och vid behov i samråd med skolsköterska/skolkurator.

Samma rutiner gäller när barn/elev blir kränkt av vuxen med undantag för ansvarsfördelningen. Skolledning ansvarar här för åtgärder, uppföljning och dokumentation. Här kan finnas behov av stöd från personalavdelning kring åtgärder.

Rektorn eller en lärare får vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Åtgärderna (i form av en åtgärdstrappa) innehåller:

- beslut om utvisning
- kvarsittning
- utredning särskilt stöd
- skriftlig varning
- tillfällig omplacering
- tillfällig placering på annan skolenhet
- avstängning
- omhändertagande av föremål

Om en elev på vår skola inte uppträder som ordningsreglerna föreskriver:

1. Samtalar lärare och elev omedelbart medan problemet är litet och enkelt.
2. Låter vi eleverna göra det bra genom att t ex laga, ställa till rätta eller betala.
3. Om uppträdandet upprepas eller inte upphör kontaktar vi vårdnadshavaren.

I de fall ovanstående åtgärder ej skulle vara tillräckliga: se trappa för vidare åtgärder på skolans hemsida.

Konsekvenser gällande störande föremål

- Om en elev använder föremål som anses störande eller skadliga får de beslagtas av lärare till skoldagens slut.

10. Ansvarsfördelning

10.1 Rektor

Rektorn har det yttersta ansvaret för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling bland elever och anställda samt för att det förebyggande arbetet genomförs och utvecklas i samarbete med pedagoger, elevhälsoteam och övrig personal.

Rektorn är även ansvarig för att en Årlig plan/likabehandlingsplan upprättas, efterlevs, årligen utvärderas och revideras tillsammans med barn/elever, personal och föräldrar. Resultatet av utvärderingen ska redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen.

Rektor ansvarar också för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna förebygga alla former av kränkningar och för att öka medvetenheten om förekomsten av och kunskap om diskriminering.

Rektor har ansvar för kontakter med andra myndigheter när så krävs.

Rektor:

- Samtalar med berörd personal om någon elev/barn/vuxen blivit kränkt.
- Anmäler till huvudman.
- Anmäler till Arbetsmiljöverket händelser som orsakats av våld eller hot om våld eller som inneburit fara för hälsa eller liv.
- I förekommande fall har vi i grundskolan möjlighet att vidta disciplinära åtgärder då detta anses nödvändigt (*se skollagens 5 kap. 6 §*).

10.2 Personalen ansvarar för att

- Agera vid kränkande behandling
- Enskilda samtal med berörda elever vid trakasserier eller annan kränkande behandling genomförs.
- Meddela berörda föräldrar om samtalen.
- Dokumentera samtalen och lämna kommunikationsblanketten till rektor.
- Genomföra trygghetsenkäten bland eleverna 2 ggr/läsår.
- Sätta sig in i Likabehandlingsplanen och arbeta utifrån den så att inga former av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer.
- Tydligt markera att trakasserier eller andra kränkningar inte är tillåtna.
- Vara goda förebilder.
- Omedelbart underrätta rektor när någon form av kränkning skett.
- Se till att eleverna hålls medvetna om Likabehandlingsplanens innehåll.

10.3 Eleverna ansvarar för att

- Ta kontakt med förtroendelärare, annan personal eller berätta för föräldrar om han/hon känner sig trakasserad eller kränkt på annat sätt.
- Informera förtroendelärare eller annan personal om annan elev blir trakasserad eller på annat sätt kränkt.
- Följa skolans ordningsregler.

10.4 Vårdnadshavare ansvarar för att

- Tillsammans med skolans personal bidra till att utveckla samarbetet och dialogen mellan hem och skola.
- Ta kontakt med skolans personal om eleven är utsatt för någon form av diskriminering eller annan kränkande behandling.
- Ta del av och samtala med eleven om information som skolan skickar hem eller på annat sätt förmedlar.

11. Kompetensutveckling

Föreläsning för elever och personal om sociala medier.

Föreläsning om elevens förhållningssätt till nätet för vårdnadshavarna.

12. Uppföljning och utvärdering

För att mäta resultatet kommer vi att göra kontinuerliga uppföljningar i klasserna/grupperna för att med hjälp av elevernas svar bedöma om de vidtagna åtgärderna varit tillräckliga.

Trygghetsenkäten som eleverna ska besvara 2 ggr/år är ytterligare ett mätinstrument för att bedöma om någon förändring skett.

Utvärdering kommer att göras i maj/juni enligt årshjulet.

13. Trygghetsteam

Trygghetsteam 1718

- Fritidshem: Maribel Lopez
- Förskoleklass: Anna-Lena Marath
- Klass 1: Klara Jeansson
- Klass 2: Ewa-Maria Eriksson
- Klass 3: Andrea Flarup
- Klass 4: Caroline Bjenning

- Klass 5: Lovisa Johansson
- Klass 6: Ann-Jeannette Carlander Hättström
- Grundsärskola: Katarina Olausson
- Rektor: Athanasios Serakis
- Skolsköterska: Ida Burmeister
- Kurator: Pernilla Karlsson
- Specialpedagog: Anders Gustafsson
- Speciallärare: Marianne Bjenning